

Ornamenty donjonu vyjadrujú vedomé úsilie o poriadok, čistú tvarovú jednotu a vyváženosť protikladných prvkov. Charakterizuje ich jednoduchá kompozícia, neutajovaný princíp postupnosti. Zdanlivá nepresnosť, resp. náhodnosť tvaru vytvára pôsobivú intimitu, ale na druhej strane aj monumentalitu, podmienenú bezvýhradným prijatím dekoratívnosti. V ucelenej vzájomnej kresbovej i farebnej súhre detailov znamenajú čo najplnšie využitie dekoratívnych dobových možností.

*

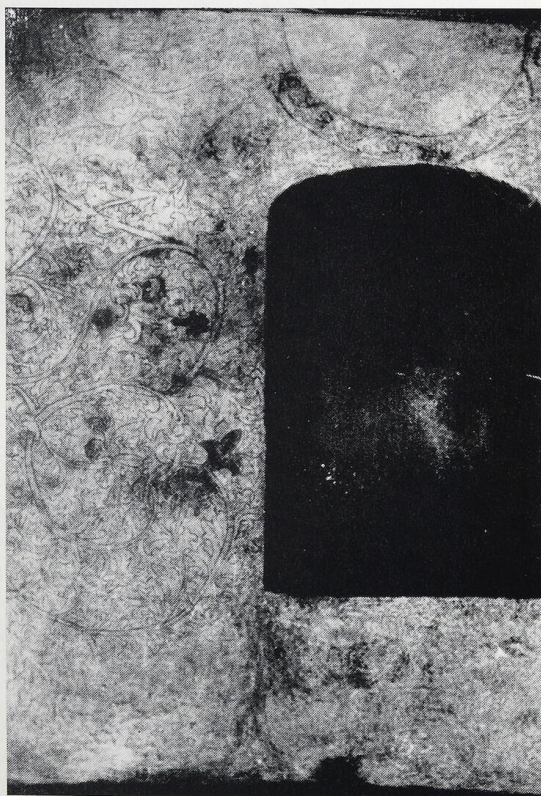
Napriek rozdielom, ktoré sme tu spolu s datovaním rozviedli, je zjavné, že vo všetkých spomenutých prípadoch, na Oravskom hrade, v Thurzovom dome v Banskej Bystrici i na Zvolenskom hrade, ide o rovnaký druh ornamentu, o rovnaké poslanie

dekoratívne upraviť a spríjemniť životné prostredie človeka. Ornamentika javí čiastočnú podobnosť i v systéme kompozičnej výstavby, v popínatosti, i v neohraničenosti. Odlišnosti a rozpory v tvárnom cítení detailu a čiastočne aj v kompozičnom rozostavení určujúcich pohybov a napokon aj elementárne rozdiely vo výbere jednotlivostí vyplývajú, prirodzene, z rukopisu rozličných autorských individualít.

J. Weingartner sa vo svojej štúdii o stredovekej nástennej malbe v profánnej architektúre v Tirolsku²⁷ pokúsil riešiť niekoľko základných problémov. Keďže spomínané nástenné malby na Slovensku sú podobného charakteru ako v Tirolsku, pomôže nám jeho štúdia pri určení ich vývinového stupňa.

V prvých troch častiach svojej štúdie zaoberá sa Weingartner²⁸ nástennou maľbou a fázami jej

15. Orava — hrad, časť ornamentálnej výzdoby na severnej stene 2. poschodia donjonu, 1480—1483

16. Orava — hrad, detail predchádzajúcej snímky, renesančný motív: hlava muža, vyrastajúca z kvetu, 1480—1483. Foto R. Kedro

